

SUFRAJUL UNIVERSAL – de Mihai Eminescu [2 august 1881]

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Extragem dintr-un important articol al d-lui Emil Zola, publicat în „Figaro”, următorul pasaj:

Desigur, principiul sufragiului universal părea inatacabil. E singurul utilaj al guvernului de o logică absolută. Închipuiți-vă o nație ai cărei cetățeni sunt toți egali de înțelepți și instruiți. Ei se întrunesc tot la trei sau la patru ani,

deleagă puterea acelora dintre ei pe care îi știm cei mai capabili de a o exercita. Nimic mai simplu în teorie, nimic mai omenește drept.

Dar răul e că teoria se slăbește îndată ce trece la aplicație. Un popor nu e o adiție a cărei țifre sunt toate valabile. De aci, dând aceeași valoare fiecărui cetățean, se introduce în totalitatea cauzelor erori enorme cari vițiază operația întregă. Într-un cuvânt, din momentul în care oamenii intervin cu nebuniile și infirmitățile lor, logica matematică a sufragiului universal e distrusă, nu rămâne decât un gasis abominabil. Asta nu mai e știință, e empirism, și încă din cele mai zdruncinate, din cele mai periculoase.

Iată pentru ce toate spiritele științifice ale acestui secol s-au arătat pline de ezitațiune și de neîncredere înaintea sufragiului universal. Vorbesc de filozofii noștri, de savanții noștri, de aceia cari proced prin observație și experiență. Ei nu vor să știe de absolut, studiază pe om afară din dogme și cred că inegalitatea fiziologică nu există, că un om nu plătește mai mult decât altul, că e aici o eliminație continuă și necesară aproape a unei jumătăți din umanitate. Astfel că sufragiul universal nu mai e o realitate bazată pe adevăr, ci<că> devine o idealitate ce se sprijină pe concepțiunea religioasă a unei egalități între spirite. Teribiii noștri intransigenți, atei noștri se îndoiesc ei oare să sunt simpli catolici când cheamă la scrutin până și idioți și gușați?

Uitați-vă la Littré, uitați-vă la d. Taine și la d. Renan,

priviți pe toți aceia cari s-au încercat să aplice formula modernă a științelor noastre la politică: ei se dau înapoi dinaintea ideii de a da guvernul în mâinile națiunii întregi, căci elementele nu li se par destul de hotărâte, căci observația și experiența le-au arătat inegalitățile ce produce lucrarea selecțiunii în fiecare popor, căci în fine ei nu vor să se arunce într-un empirism care duce drept la șarlatanismul mediocrilor și al ambițioșilor.

Iată ce trebuie să se stabilească net: sufragiul universal n-are, în el nimici științific, e cu totul empiric. Cu masa considerabilă a alegătorilor noștri neliterați, cu nerușinatele traficuri ale unora și cu prostia altora este totdeauna cu neputință a ști ce va ieși din scrutin. Totalul operațiunii este orișicând falsificat, niciodată adevărul nu se va obține fiindcă este adevărat. Candidații cari merită a fi aleși sunt reduși a uza de aceleași manopere șirete ca și candidații cari n-au nici un cuvânt a fi. Într-un cuvânt principiul superb al suveranității poporului dispăre, nu rămâne decât bucătăria murdară a unei gaște de oameni fără căpătâi cari se serve de sufragiul universal pentru a-și împărți țara precum se servește cineva de un cuțit spre a spinteca un pui.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro